

НАУКОВІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТУДІЇ

Гарбар Г.А.,

доктор філософських наук,
професор кафедри музичного та
хореографічного мистецтва
ВП «Миколаївська філія Київського
національного університету культури і
мистецтв», м. Миколаїв, Україна

СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ХОРОВОЇ МУЗИКИ

Генеza української музичної культури тісно пов'язана з хором мистецтвом, бо хорівий спів – вагоме надбання в царині духовності народу. «Хор – це колектив співаків, у звучності якого є строго витриманий ансамбль, абсолютно вивіреним лад і художні, чітко вироблені нюанси.

У сучасному світі продовжують створюватися численні віртуальні хоріві колективи, які об'єднують знайомих і незнайомих, близьких і далеких, професіоналів і аматорів у єдиному хорівому звучанні.

Такий інтерес до явища віртуального хору й потреба сучасного суспільства у віртуальному музикуванні визначають необхідність його осмислення в науковому контексті.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що хоріве мистецтво постійно веде пошук нових форм існування, які реалізуються через трансформацію традиційних канонів і принципів хорівого виконавства.

Технічна комп'ютеризація ХХІ ст. принесла оновлення для світу хорівой музики. Віртуальний хор – поняття нове та маловивчене.

До питань віртуального хору специфіки його існування дослідження і вивчення особливостей сучасної хорівой музики зверталась невелика кількість дослідників. Зокрема, це автори наукових розвідок: І. Батюк, У. Бондар, Є. Білявський, Б. Тевліна, Ю. Ткач та ін. Коло науковців, серце яких Г. Дмитревський, О. Егоров, В. Живов, К. Пігров, П. Чесноков розглядали хоріве мистецтво, його шлях від репетицій до концертного виконання в умовах віртуальної реальності.

Метою дослідження є розкриття значення хорівих інновацій, стильових тенденцій розвитку сучасної музики.

Сучасна хоріва музика стилістично різноманітна. Зміст хорівой музики ХХ-ХХІ століть, хоріві твори, написані в композиторських техніках ХХ століття, як-от додекафонія, сонористика, алеаторика, мікрополіфонія, нова тональність, модальність, формульна композиція, відрізняється від музичного мистецтва минулого. Наповнішим є те, що виконання цієї музики викликає певні труднощі, пов'язані з хорознавською методикою і співочою технологією, як-от уміння

працювати з новими засобами вокально-хорової виразності, з новими виконавськими прийомами, із сучасними формами інтонування.

Першоплановими стають специфічні завдання практичного втілення щодо того, як виконувати цю музику. Сучасна хорова виконавська практика постійно вимагає нових методичних розробок, теоретичного осмислення і детального вивчення специфічних особливостей сучасного хорового письма, новаторських способів вокально-хорової виразності. Такий стан справ у сучасній хоровій музиці висуває до виконавської діяльності, педагогічної та науково-методичної роботи нові завдання і вимоги.

Віртуальний хор ми визначаємо як нову форму побутування уявного хорового колективу з необмеженою кількістю співаків, що імітує та створює за допомогою доступних мультимедійних ресурсів враження особистої присутності в режимі реального часу у стереоскопічно поданому екранному середовищі.

Віртуальний хор - це глобальне явище, яке формує створений користувачами соціальних мереж хор, що завдяки використанню технологій по-новому об'єднує співаків з усього світу та їхню любов до хорової музики.

Співаки записують і завантажують відео із власного місця перебування по всьому світу. Потім кожне відео синхронізується й об'єднується в один спектакль для створення віртуального хору.

Уперше віртуальний хор з'явився на просторах інтернету у 2009 р. Творцем нової форми хорового мистецтва є Ерік Вайтекер - володар головної музичної нагороди американської академії звукозапису Греммі, американський композитор, диригент, оратор, який уславився хоровою, оркестровою й ансамблевою музикою!

В Україні віртуальний хор з'явився як нагальна умова існування навчальної практики в умовах дистанційного навчання, як нова технологія безконтактної інформаційної взаємодії. [1 с. 213]

Щоб набрати співаків для свого проекту. Ерік Вітакер звернувся до своїх шанувальників через Facebook, Twitter і YouTube. Співаки співали одну й ту ж пісню, далі ці кліпи були змонтовані в одне велике 3D-відео, Ерік Вітакер зізнається, що залежить від соціальних мереж.

Стиль музики, в якому пише Ерік Вітакері називають по-різному: неотональним, пантональним, посттональним. У своїх хорових опусах композитор не боїться ні незвичайних гармоній, ні стильової еклантики, ні експериментів з електронікою.

Часто стиль Еріка Вітакера визначають як пандіатонічний. Пандіатоніка («вседіатоніка») – нашарування діатонічних елементів і послідовностей, що призводить до використання всього хроматичного звукоряду. Пандіатоніка – це стиль гармонічного письма, в якому діатонічні співзвуччя вживаються вільно, часто поза правилами традиційної гармонії.

Рецензенти пишуть про «електричні гармонії, які лякають», про «вільні, потойбічні стани, які створені розкішними, сяючими акордами застиглої гармонії з рясними, але м'якими дисонансами».

У хоровому та інструментальному жанрах композитори використовують пандіатонічні кластери, які зазвичай розташовуються в послідовному збільшенні або зменшенні щільності. Досягається це зростання або спад шляхом поділу голосів (*divisi*), в деяких випадках – на 18.

Сонористика як тембровоколеристична категорія найбільш властива музичній мові ХХ–ХХІ століть. У музиці ХХ століття виникла тенденція засобами гармонії і фактури посилювати, підкреслювати тембровоколеристичну сторону звучання (паралелізми, кластери, звукові поля тощо). Особливим напрямом у використанні тембру є сонорика як метод комбінації різних звукових і сонористичних ефектів. Дійсно, опанування сонористичних композицій вимагає суттєвої зміни диригентських установок і особливих вокально-ансамблевих навичок хору. Новітні композиторські твори, які йдуть попереду можливостей хорового виконавського мистецтва, дозволяють хоровому диригенту шукати нові способи вокально-хорової виразності.

В основі гармонійного звукоутворення в сучасній хоровій партитурі – мелодійна активність голосів, широке використання неакордових звуків, паралельне голосоведіння тощо. Хорові твори (починаючи з другої половини ХХ століття) часто пишуться з поділом на велику кількість самостійних голосів, що вимагає від кожного співака-ансамбліста високого рівня володіння голосом, гострого слуху, інтелекту.

Тому сучасні хорові партитури вимагають від хорових співаків вільного поводження з інтонаційним матеріалом, опанування і проспівування складної інтерваліки, глибокого інтелектуального й емоційного проникнення. Абсолютно новим явищем у хоровій музиці ХХ століття є кластери – позафункціональні гармонійні комплекси, побудовані тільки з тонів і півтонів.

Таким чином можна зробити висновок, що стильова унікальність хорових інновацій визначається в пошуках нової виразності, яка маніпулює масою і щільністю звука, значно перетворюючи звучання, відкриває нові темброві можливості хору, знаходить у властивостях звука не відомий раніше змістовний потенціал.

Створюється новий змістовний простір хорової музики, дослівно реалізується ідея «обніміться мільйони» засобами інтернет-простору – віртуальний хор. Так, відтворюється вірту-альне і реальне охоплення хоровим звучанням усього людства.

Список використаних джерел:

1. Батовська, О. М. (2019). Сучасне академічне хорове мистецтво а *capella* як системний музично-виконавський феномен [Дисертація доктора мистецтвознавства, Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової].
2. Білявський Є.Г. Засвоєння сучасної музичної мови в хорі. Київ : Музична Україна, 1984. 40 с.
3. Губанов Я. Кластер как интонация. Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования. Киев : Музична Україна, 1989. С. 74–82.

4. Сухецька, О. В. (2021). Віртуальний хор: окремі питання теорії і практики (до постановки проблеми). *Музичне мистецтво і культура*, 1(32), 392-402. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-32-1-29>.
5. Федченко, О. (2018, 16 липня). «Віртуальні хори» Еріка Вайтекера. *Музика*. <http://mus.art.co.ua/virtualni-hory-erika-vajteкера/>

Hololobov S.

Candidate of Sciences in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Event
Management and Social Communications of the
Separate Division “Mykolaiv Branch of the Kyiv
National University of Culture and Arts”,
Mykolaiv, Ukraine

Mirzoyan K.

Candidate of Art History,
Senior Lecturer at the Department of Music and
Choreographic Arts of the Separate Division
“Mykolaiv Branch of the Kyiv National
University of Culture and Arts”,
Mykolaiv, Ukraine

USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE STATE POLICY IN THE FIELD OF CULTURE: ADVANTAGES, DISADVANTAGES AND PROSPECTS

The relevance of the use of information technology in public policy in the field of culture is caused by the need to adapt to modern challenges and transformations in the digital age. Due to the rapid development of information technologies, including the Internet, social media, electronic platforms and analytical tools, there is a significant impact on the cultural sphere. This poses the challenge for the system of state cultural authorities to implement and effectively use information technologies to achieve their strategic goals.

Given the rapid technological development and changes in the ways of consuming culture, the use of information technology in public policy in the field of culture is a necessary element of adaptation to the modern digital environment. This not only improves access to historical and cultural resources, but also contributes to the improvement of communication processes, the effective use of data in the field of culture, and the improvement of management and decision-making processes in the field of culture.

Thus, the use of information technologies in the state policy in the field of culture is an urgent task that meets the needs of modern society.

The role and importance of information technologies in the state policy in the field of culture. The role and importance of information technologies in the state policy in the field of culture is extremely important, as they contribute to the effective management,